

blev der fremdraget forskellige Tilfælde fra Gisselfeld Kloster. Nu er det jo med Hensyn til mange af de omtalte Kontrakter vanskeligt at dømme; thi der eksisterer mangfoldige og meget forskellige Kontrakter. De Kontrakter, jeg her taler om, er Kontrakter, som er sanktionerede, til Dels udarbejdede af Landarbejderforbundet og Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug. Men over hele Landet eksisterer der Kontrakter af alle forskellige Former, og med Hensyn til dem kan jeg ikke paa nogen Maade have Garanti for, hvorvidt de faktisk tilsigter et fast Tjenesteforhold eller ej.

Naar paa Gisselfeld Kloster Lejen er forskellig, er det vel Betalingen for Jorden, der er Tale om; for de faste Husmænd skal ifølge Overenskomsten med Landarbejderforbundet Huset være gratis, men naar en Mand betaler forskelligt for Jorden under Hensyn til, om han gaar paa Arbejde paa Gaarden eller ej, ligger det i, at naar han gaar paa Arbejde paa Gaarden, er Betalingen for Jorden i Regelen sat urimelig lavt. Ønsker han at gaa paa Arbejde andetsteds, stiger Lejen automatisk; derved vil han i mange Tilfælde godt kunne blive boende i sit Hus og dyrke Jorden.

Maa jeg sige til det ærede Medlem Hr. Zahle, at den omtalte Vejmand bor i et af Gisselfeld Klosters Huse, men er gaaet fra det Arbejde, som han kontraktmæssigt havde Forpligtelse til at udføre, og arbejder andetsteds. Det er en ganske besynderlig Maade fra vedkommendes Side at opfatte sin skriftligt indgaaede Forpligtelse paa. Men det, at han har foretrukket at arbejde som Vejmand, kan dog ikke bevirke, at han ikke, hvis han havde opfyldt sin Kontrakt, havde baade Ret og Pligt til at betragtes som fast Tjenestehusmand. Det er dog hans Skyld og ikke Overenskomstens eller Godsets Skyld.

Endvidere er Spørgsmaalet om Fraflytning fra Huse blevet berørt. Der blev sagt, at en Godsforvalter, der naturligvis fik mange slemme Betegnelser, havde Ret til at jage Husmændene ud med det samme omtrent. Hele dette Spørgsmaal er, som jeg tillader mig at bemærke, ligesom saa mange andre pustet noget politisk op. Naar man mellem Landarbejderforbundet og Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug taler om Spørgsmaalene, har vi ganske overordentlig let ved at komme til Rette om disse Forhold, fordi vi i det store og hele har den samme Betragtningssmaade. Vi har forhandlet om disse Kontrakter og om, hvor-

ledes Lejehusmænd med Jord skulde stilles, og vi er mødtes i fælles Forstaaelse af, at naturligvis skulde Spørgsmaalet om Tjenestejord løses og behandles med en vis Varsomhed. Saa der melder de Vanskeligheder, vi drøfter her, sig ikke. Hvis en fast Tjenestehusmand ikke opfylder sine Forpligtelser, men bliver borte, hjemler Kontrakten eller Overenskomsten ganske vist Brugeren eller Ejeren Ret til hurtig Opsigelse af denne Mand, men Overenskomsten forpligter ham til at forhandle med Landarbejderforbundet. Der er saaledes sørget for, at der ikke sker noget saa urimeligt som, at en Mand bliver jaget væk med 4 Ugers Varsel, fordi han er blevet 1 Dag borte. Alle disse Forhold har Overenskomsterne taget Hensyn til, og Gnidningsmodstanden bliver mindre og mindre paa disse Felter.

Det er ifølge Kontrakterne faktisk Folk, der er tilsikrede Arbejde hele Aaret rundt, ogsaa de Dage, Arbejdsgiverne intet Arbejde har til dem. Daglønnen er kun en Form, ikke en Realitet. Fordi Lønnen er forskellig paa den forskellige Arbejdstid, med andre Ord for de forskellige Tider af Aaret, saa maa selvfølgelig Lønnen — Daglønnen — ogsaa være forskellig. Og da Husmanden somme Tider ønsker at blive hjemme for at passe sit eget eller maaske gaa andre Steder hen, er ogsaa af denne Grund Lønnen sat som Dagløn. Den kunde for saa vidt meget godt, hvis ikke disse specielle Hensyn til Husmændene gjorde sig gældende, være sat enten som Uge- eller Maanedsløn, men man har fra den modstaaende Organisations Side ønsket at se paa Sagen paa en for Husmændene saa tiltalende Maade som muligt.

Martin Hansen: Jeg tror, der foreligger en Misforstaaelse fra det ærede Medlem Hr. Zahles Side; thi jeg tror ikke, at det ærede Medlem har Ret i, at Forskellen ligger i, om der er 2 Kontrakter eller ikke. Det er nemlig ikke i vor Lovgivning, forinden denne Lov af 30. Juni 1919 om Fæstegodsets Overgang til Selveje og om Brug af Huse paa Landet blev vedtaget, forbudt at oprette Kontrakter om Tjenestehuse, hvori Huset er indbefattet som en Del af Lønnen. Det er hjemlet i § 12 i Loven om Fæste-, Leje- og Tjenestehuse af 23. Maj 1902. Her er Forholdet udtrykkelig defineret og karakteriseret derhen, at det meget vel kan være saaledes. Men jeg tog Ordet for at sige, at alle de Huse, hvis Brugere stod i fast Tjenesteforhold til Ejeren, da Loven